

Gedwongen verblijven in PZ en PAAZ

federale overheidsdienst

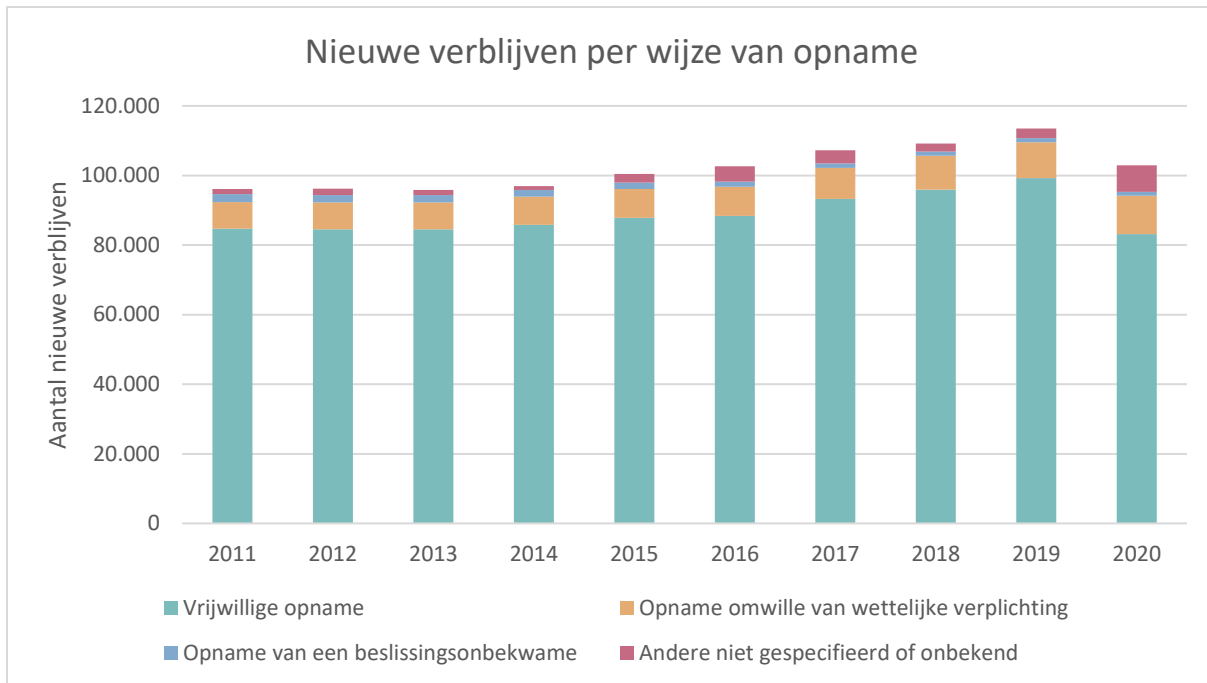
**VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU**

DGGS - Gezondheidszorg

Dienst Data en Beleidsinformatie

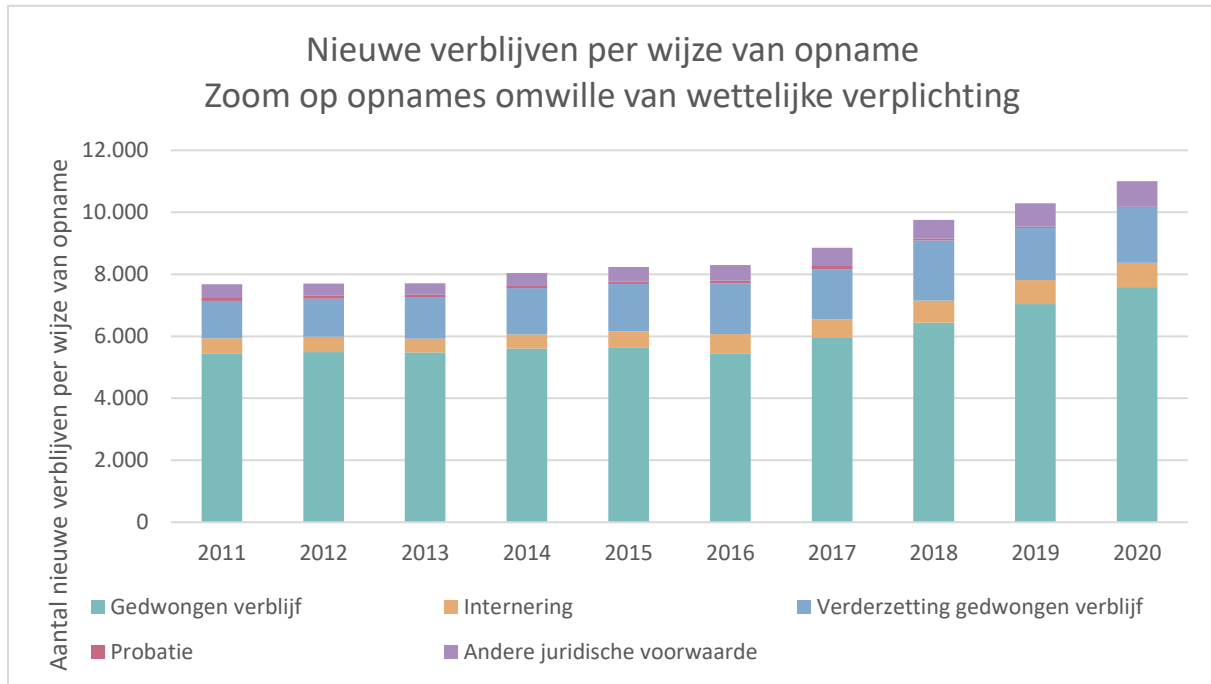
Dienst Psychosociale gezondheidszorg

In de periode van 2011 t.e.m. 2019 gebeurden bijna 90% van alle opnames in psychiatrische ziekenhuizen (PZ) of in psychiatrische afdelingen van algemene ziekenhuizen (PAAZ) met instemming van de patiënt. In 2020 observeren we een daling van 9,3% van het aantal verblijven in PZ en PAAZ ten gevolge van de COVID-19-pandemie. Daarnaast stellen we een verschuiving vast in de wijze van opname waarbij in 2020 81% van de opnames als vrijwillig werden geregistreerd.

In 8 tot 10% van de gevallen werd een patiënt in een PZ of PAAZ opgenomen omwille van een wettelijke verplichting in de periode van 2011 t.e.m. 2020. Hierbij wordt een patiënt opgenomen zonder zijn instemming.

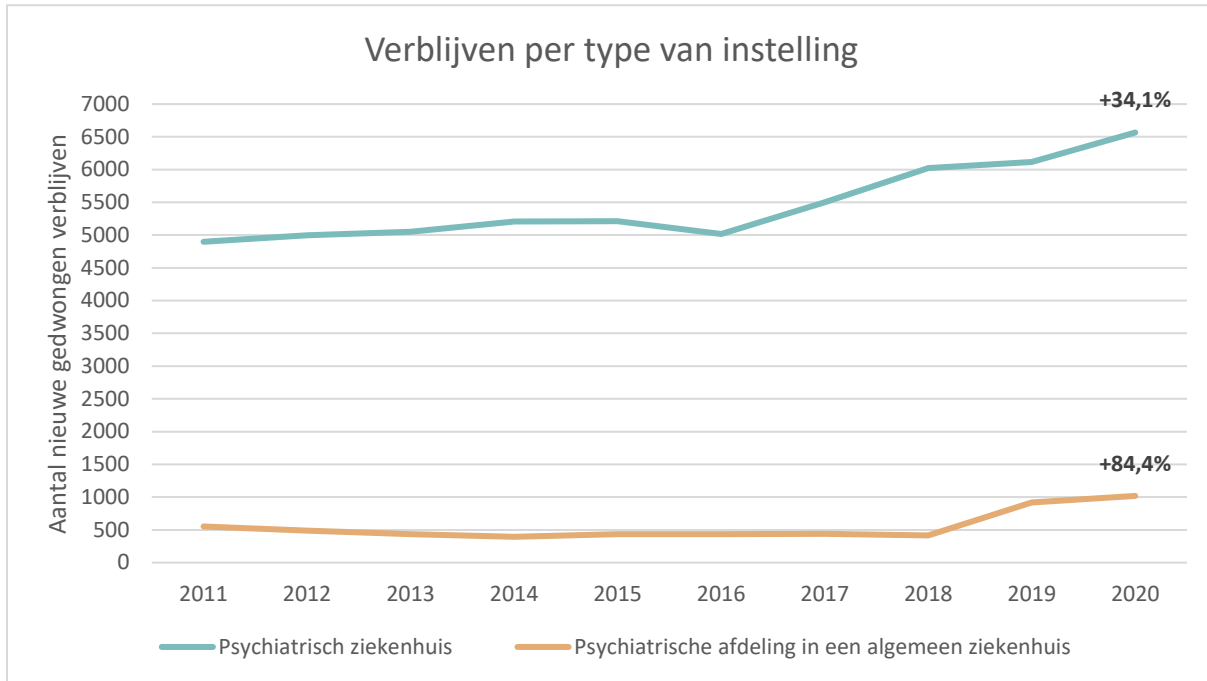
Voor alle vormen van opnames omwille van een wettelijke verplichting wordt een stijging vastgesteld, met uitzondering van probatie. In tegenstelling tot vrijwillige opnames lijken de maatregelen ter bestrijding van de COVID-19 pandemie geen invloed te hebben gehad op het aantal opnames zonder instemming van de patiënt. In dit rapport wordt ingezoomd op gedwongen opnames ook wel collocaties genoemd. Dit type van opname betreft in de periode van 2011-2020 ongeveer 85% van alle verblijven omwille van een wettelijke verplichting. Het aantal gedwongen opnames steeg van 2011 tot 2020 met 41%.

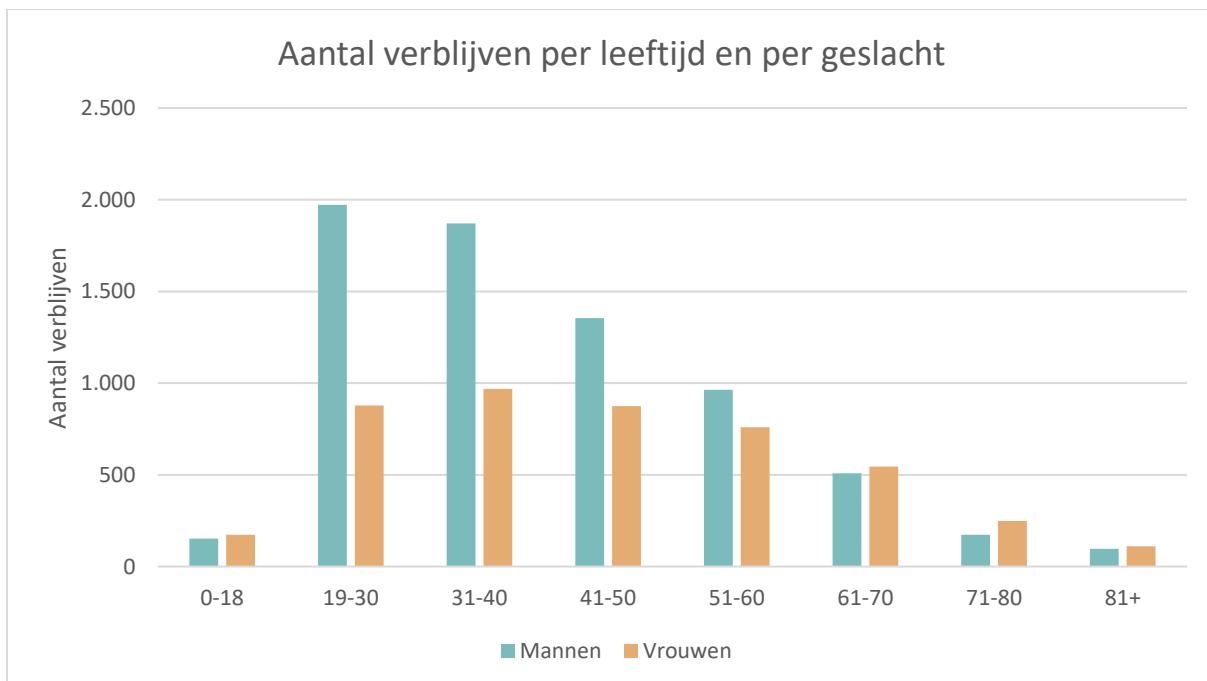
Een gedwongen opname is steeds bedoeld als beschermingsmaatregel en wordt uitgesproken door een magistraat indien de persoon in kwestie een gevaar vormt voor zichzelf of voor anderen.

Een gedwongen opname is beperkt tot 40 dagen maar deze termijn kan verlengd worden indien nodig. Tijdens de eerste periode van de gedwongen opname (max. 10 dagen), vindt een observatieperiode plaats en levert de behandelende psychiater een medisch verslag af aan de gerechtelijke instantie.

Gedwongen opnames vinden zowel plaats in PZ en PAAZ. Men stelt vast dat in 2020 87% van de gedwongen opnames zich situeert in PZ en dat het aantal verblijven in deze categorie met 34% gestegen is in de periode van 2011-2020. In PAAZ observeren we sinds 2019 een verdubbeling van het aantal gedwongen verblijven en een stijging van 84% tussen 2011 en 2020. Dit zou mogelijks kunnen wijzen op een evolutie naar intensievere zorg tijdens een kortere opname (zie verder in de paragraaf omtrent gemiddelde verblijfsduur).

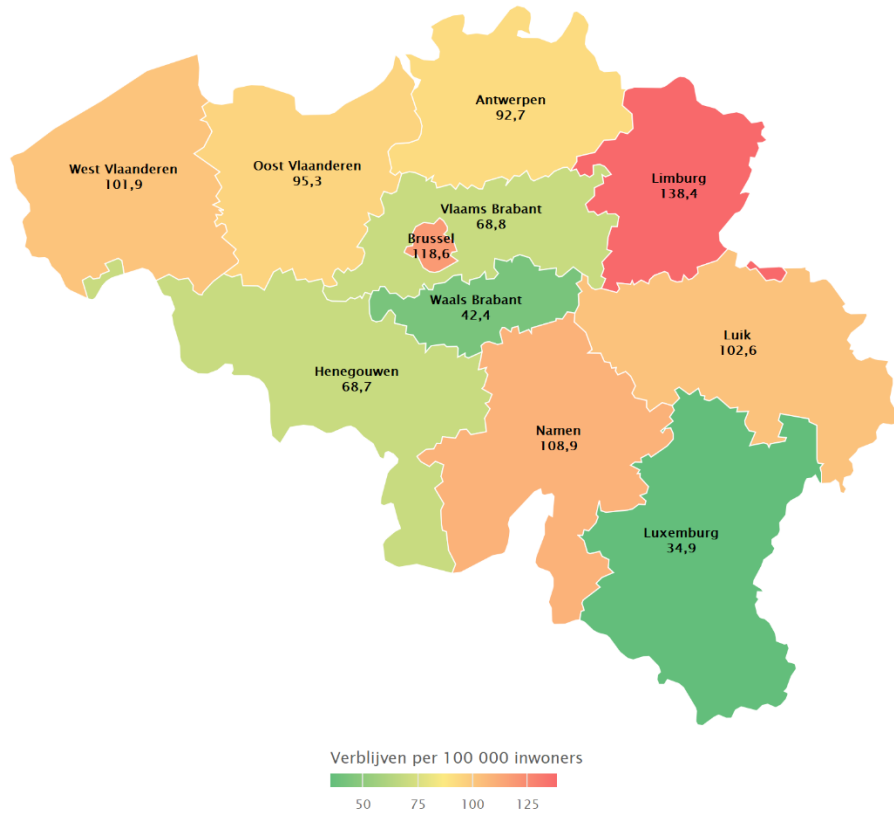
Vooraf vooral mannen (61%) worden gedwongen opgenomen. Gedwongen opnames situeren zich verder hoofdzakelijk in de leeftijdsgroep van de actieve bevolking.

Naar verhouding tot het bevolkingsaantal worden er het meest gedwongen opnamen gerealiseerd bij personen die woonachtig zijn in Limburg en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ook tussen de andere provincies onderling zijn er verschillen op te merken. Deze verschillen zijn opvallend en niet eenduidig te verklaren. Mogelijks heeft de aanwezigheid en bereikbaarheid van het zorgaanbod een invloed op de prevalentiecijfers, bestaan er verschillen in uitspraken gedwongen opname tussen gerechtelijke arrondissementen, ...

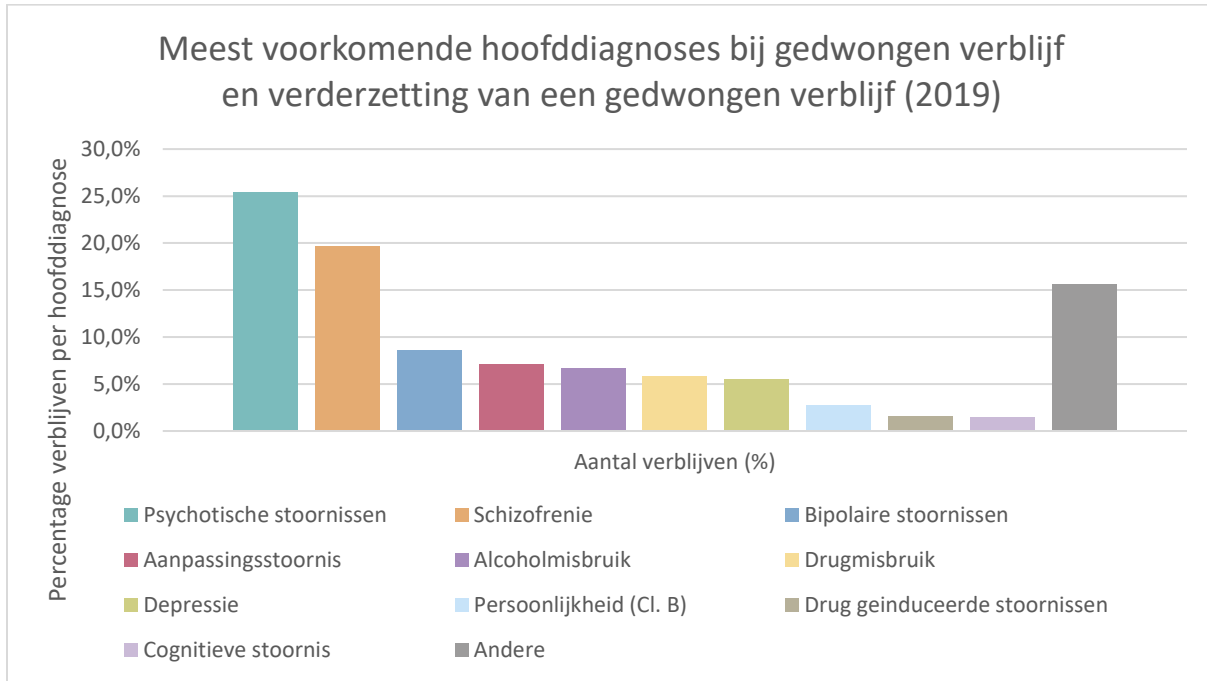
Verblijven per gewest en per provincie

Verblijven met gedwongen opname of verderzetting voor 2020, op basis van de provincie van de patiënt

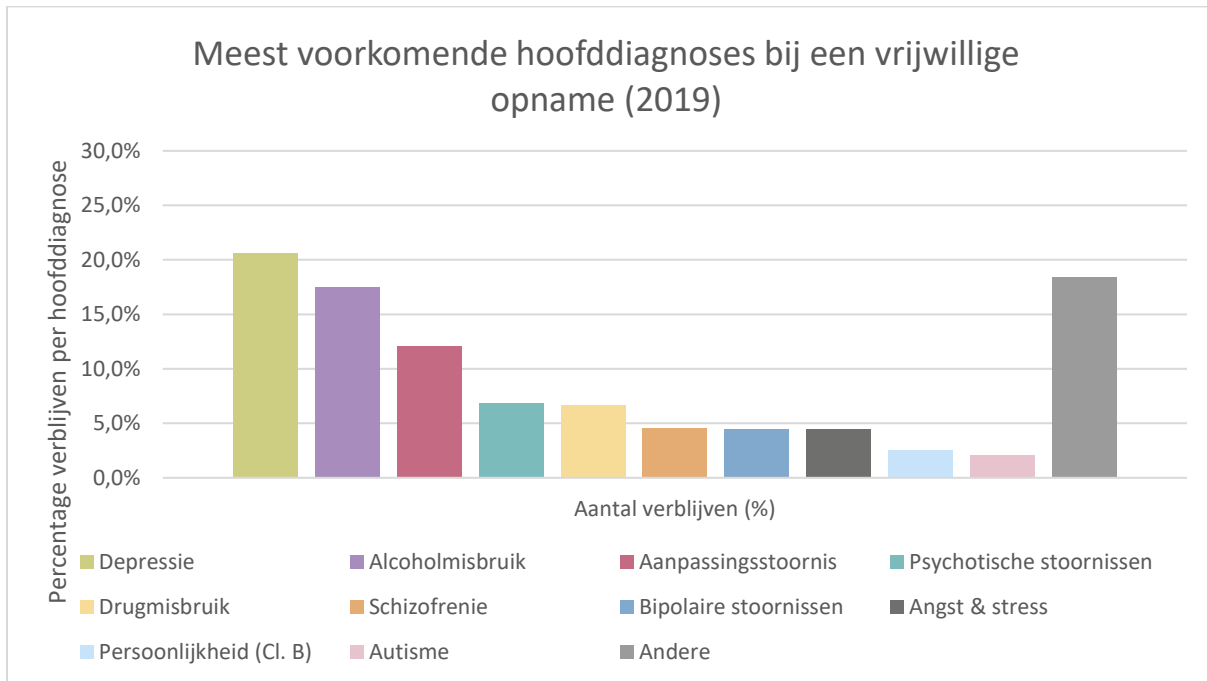

Highcharts.com © Natural Earth

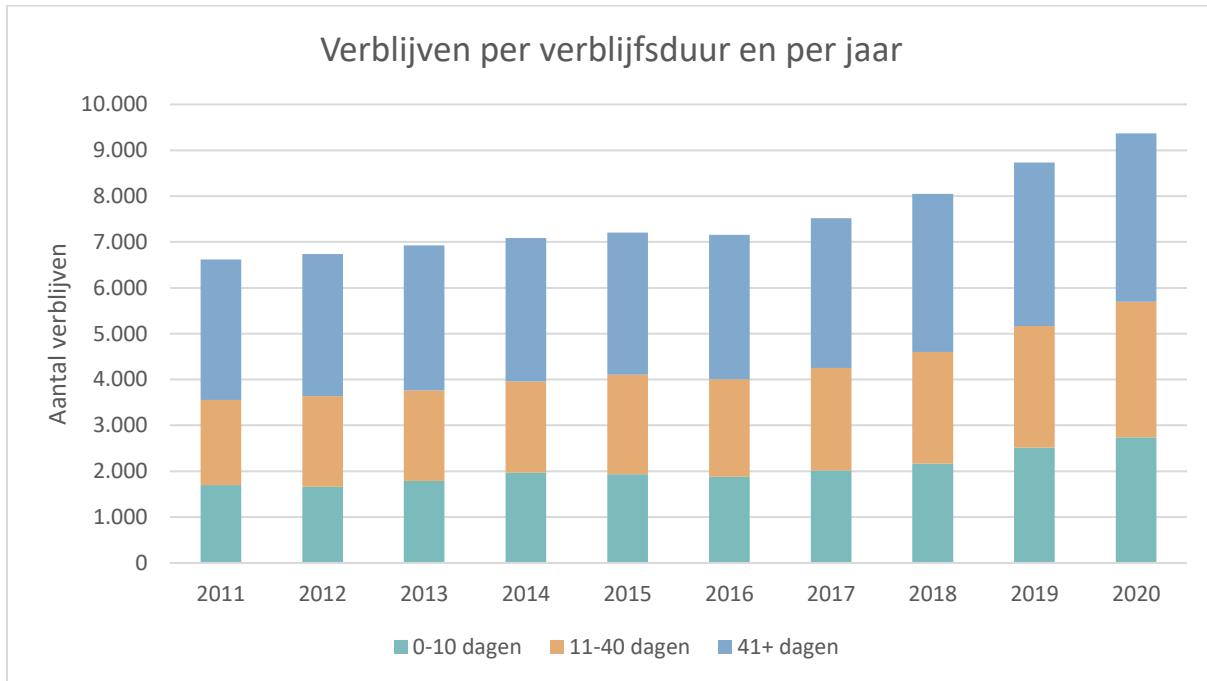
Psychotische aandoeningen en schizofrenie zijn de voornaamste hoofddiagnoses bij een gedwongen opname.

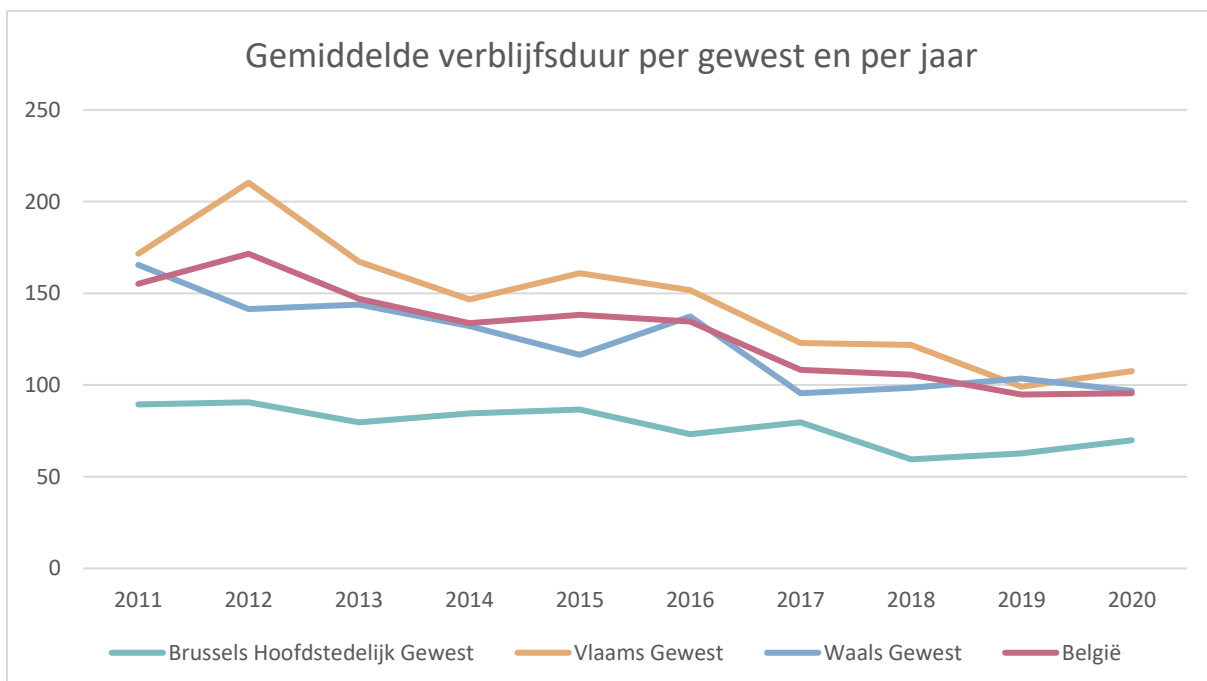
Bij vrijwillige opnames zien we een ander beeld en betreffen de meest voorkomende diagnoses depressieve stoornissen en alcohol-gerelateerde problemen.

Bijna één derde van de gedwongen opnames duurden 10 dagen of minder in 2020. Dit betekent dat de opname beperkt is tot de observatieperiode of dat na de observatieperiode de opname op vrijwillige basis kan worden voortgezet. 39% van de gedwongen opnames in 2020 werden verlengd na de initiële periode van 40 dagen. Dit is een daling t.o.v. 10 jaar eerder waar 46% van de gedwongen opnames langer duurden dan 40 dagen.

Over het algemeen is de gemiddelde ligduur voor gedwongen opnames in de periode van 2011-2020 gedaald. We stellen vast dat de opnameduur duidelijk lager ligt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in vergelijking met de andere gewesten.

Wanneer een gedwongen opname werd beëindigd, gebeurde dit in 2020 in 70% van de gevallen in onderling overleg. In 22% van de gevallen werd de opname beëindigd met aanvullende wettelijke maatregelen. Dit kan o.m. een overplaatsing naar een andere instelling betreffen, een vorm van nazorg of een vorm van zorg binnen een gezin.

